

Герберт Уеллс (1866-1846)

Анкета письменника

Герберт Уеллс - англійський письменник-фантаст, публіцист, учений, викладач, громадський діяч. Один із засновників наукової фантастики, поряд з Жулем Верном.

Він відкрив безмежні можливості людської уяви; вигадав чудовий образ — машину часу, яка дала можливість рухатися в різних вимірах і навіть перенестися в майбутнє. Разом із своїми героями письменник здійснював фантастичні подорожі в космічні світи, прогнозував розвиток науки та техніки, попереджаючи людство про згубність знедуховлення й безвідповідальності за свої вчинки.

А.Франс назвав Г.Уеллса «найвидатнішою інтелектуальною силою в англійському світі»

Місце народження. 21 вересня 1866 р. в містечку Бромлі, що неподалік від Лондона.

Батьки. *Батько*, Джозеф Уеллс, був садівником, потім професійним гравцем в крикет¹, давав платні уроки крикету, брав участь у матчах; пізніше утримував крамницю посуду, проте розорився. *Мати*, Сара Ніл, була служницею, згодом стала економкою у багатому будинку. Сім'я виживала на дрібні приробітки батька. Коли Герберту виповнилося тринадцять років, його батько зламав стегно, і з крикетом було покінчено.

Дитинство. Незважаючи на нестатки, Герберт ріс надзвичайно енергійним та допитливим. Уже у 5 років мама навчила його читати та писати.

У 8 років хлопчик надовго опинився в ліжку через зламану ногу. У цей період він захопився читанням книг і з'ясував, що світ надзвичайно великий, цікавий та різноманітний. Це відкриття визначило його подальше життя. Сам Уеллс в «Автобіографії» пізніше згадував: «Якби я не зламав тоді ногу, я, можливо, не писав би зараз цю автобіографію, а давно помер би змордованим та вигнаним із роботи прикажчиком».

Навчання. Початкову освіту Веллс здобув у приватній школі в Бромлі. У 8 років поступив у «Комерційну академію містера Томаса Морлея», яка мала підготувати його до професії продавця.

Навчався у педагогічному коледжі на факультеті природничих наук, у Лондонському університеті (слухав лекції і працював у лабораторії Гекслі, одного з найвидатніших тодішніх учених-фізіологів); займався фізіологією, анатомією, біологією; отримав два вчених звання з біології, захистив докторську дисертацію по біології.

Робота. Після закінчення у 1880 році школи Герберт працював учнем у мануфактурних магазинах, касиром, помічником провізора в аптеці, вчителем, журналістом.

Перша книга. Першою книжкою Уеллса став підручник з біології, що витримав п'ять перевидань і дотепер зберігає свою навчальну цінність

Слава. Класиком наукової фантастики був визнаний у 29 років, після виходу роману "Машина часу".

Місце проживання. З 1935 р. Г. Веллс до останніх своїх днів мешкав у будинку на Ганновер-Терра в центрі Лондона. Тут він пережив Другу світову війну з її бомбардуваннями, нестатками, щоденним очікуванням біди.

Часто виступав з лекціями і багато подорожував

Особисте життя. Уеллс був двічі одружений: з 1891 по 1895 рр. на Ізабеллі Мері, а з 1895 по 1928 рр. — на Емі Кетрін. У другому шлюбі народилося двоє синів: Френк і Джип.

Останні роки. У 1942 р. у нього був перший інсульт. Перенісши його, Веллс придумав собі епітафію: «Я вас попереджав, тож будьте ви прокляті». У 1944 р. лікарі виявили у Г. Уеллса цистит печінки. Після цього письменник перестав підходити до телефону. Своїх близьких він попросив відповідати так: «Веллс підійти не може. Він помирає», однак продовжував працювати.

¹ Крикет — гра двох команд із м'ячем і битками, що нагадує американський бейсбол

Смерть. Помер Герберт Уеллс 13 серпня 1946, не доживши трохи більше місяця до свого вісімдесятиріччя. 16 серпня після кремації тіла сина письменника, виконуючи волю батька, розсипали його прах з острова Уайт по хвилях Ла-Маншу

На похоронній церемонії Джон Бойнтон Пристлі назвав Уеллса «людиною, чиє слово виявлялося променем світла в тисячах темних куточків» і присвятив життя, щоб допомогти людям "звільнитися від розумової злиденності, забобонів, нещастя, жорстокості й страху"

Творча спадщина: близько 40 романів, понад сімдесят книг по історії, політекономії, біології, 500 статей з різноманітних питань, багато оповідань, кілька кіносценаріїв.

Основні твори: "Машина часу", "Острів доктора Моро", "Невидимець", "Війна світів", "Перші люди на місяці", "Іжа богів", "Чарівна крамниця"

Мета життя – через жадливу фантастику прагнув привернути увагу людей до того, щоб побачивши своє майбутнє, вони духовно прозріли і змінили своє існування

Особливості творів: звернення до молекулярної фізики, рентгенології, новітніх відкриттів у хімії та природознавстві; вийшов за межі цивілізації і світу

Передбачення Г.Уеллса, що збулися

Генна інженерія, лазер, атомна та водневі бомби, автоматичні двері, інтернет-магазин, зброя з оптичним прицілом, кондиціонери, танки, обґрунтував поширення телефонів, описав посудомийну машину, електронну плиту, сучасні системи опалення

Цікаві факти

- У Лондоні Герберт Уеллс викладав в школі Джона Вайна Мілна і вчив його сина - Алана Мілна, автора популярної книги про Вінні-Пуха.

- Письменник-фантаст у молоді роки був помічником Томаса Хакслі - відомого англійського зоолога, популяризатора науки і захисника еволюційної теорії Чарльза Дарвіна.

- 30 жовтня 1938 року американське радіо транслювало радіовиставу за романом Герберта Уеллса «Війна світів», у якому описувався напад марсіан на Землю. Ймовірно, що не всі прочитали програму передач на той день, а хтось увімкнув радіо вже після того, як оголосили назву передачі — не відомо, що відіграло фатальну роль у наступних подіях. Але близько мільйона людей сприйняли радіо-виставу за репортаж з місця подій. У країні спалахнула паніка — люди почали готуватися до евакуації, дороги і телефонні лінії кілька годин були перевантажені. Так талант видатного англійського письменника-фантаста Герберта Уеллса ввів в оману цілу країну.

- Уеллс передбачив атомну та водневі бомби у романі «Звільнення світу» (1913) Твір написаний під впливом відкривача ізотопів, Нобелівського лауреата 1921 року з хімії Фредеріком Содді (1877—1956). Уеллс приписав атомній енергетиці цікаву якість казкової вигоди: його АЕС у якості «попелу» роблять... золото

- Герберт Уеллс тричі був в Росії. Під час другого відвідування, в 1920 році, він жив у свого друга Максима Горького і зустрічався з Леніним. Після цього письменник випустив книгу «Росія в імлі». Приїхавши в Росію в 1934 році, Уеллс зустрівся зі Сталіним.

- У 78 років, будучи очевидцем атак на Лондон німецьких реактивних роботів «Фау-1» і «Фау-2», Уеллс, ризикуючи життям, відмовляючись іти за домочадцями в бомбосховище, писав заповіт у кабінеті, освітлюваному загравою пожарищ. Визнаний уже в усьому світі фантаст і політик звернувся до людства із приголомшливою гіркотою: «Дурні — я ж попереджав вас, так будьте ви прокляті!»

- Герберт Уеллс бував в Росії. Мав дружні стосунки з Максимом Горьким і був знайомий з Леніним. Будучи колективістом по натурі він не зміг знайти спільної мови з радянським вождем. Внаслідок цього знайомства він написав книгу «Росія в імлі». Останній раз він відвідав Росію в 1934 році і познайомився зі Сталіним. Той здався йому дуже відкритим, щирим і порядним, що викликало масу суперечок з сучасниками

- Уеллс був далеко не красень - невисокого зросту, коренастий, з короткими руками і ногами. На обличчі виділялись обвислі вуса, густі брови і проникливі блакитні очі. Він дуже соромився свого тонкого, високого голосу. Егоїстичний, запальний, Уеллс іноді виводив із себе своїх друзів, але частіше вони були в захваті від спілкування з ним. Один із біографів письменника стверджував: «Не дивлячись на всі його недоліки, його неможливо не любити. Він володів дивовижним почуттям гумору і бував просто чарівним. Багато жінок все це підтвердили б».

- 2009 року у Великобританії започаткована премія імені Герберта Уеллса для авторів, котрі пишуть невеликі оповідання в манері Уеллса. Першим отримав нагороду Уільям Джарретт, на той час йому було 13 років. Гроші на премію надав кореспондент Бі-Бі-Сі Реджинальд Тернілл, який у 1930-х роках брав інтерв'ю в Уеллса

Вислови Г.Уеллса

«Машина часу є в кожного з нас»

«Своїми найбільшими набутками людство завдячує уяві».

«Земля перестала бути безпечним притулком для людей».

«Людський розум не зумів здолати сили, що загрожують існуванню людству. Можливості людини вичерпані. Оптимісту залишається надіятися тільки на те, що теперішню людину змінить нова, краща за неї істота»

«Кожна моя книжка — це заклик до змін».

Екранізації книг Г.Уеллса

За мотивами творів Г. Уеллса знято чимало кінофільмів. У 1933 р. з'явилась екранізація роману «Невидимець» (США, режисер Джеймс Уейл). У 2002 р. було екранізовано роман «Машина часу» (США, режисер Саймон Уеллс — правнук письменника). У 2005 р. здійснено екранізацію роману «Війна світів» (США, режисер Стівен Спілберг)

Завдання

1. Які факти з життя Г. Уеллса ви запам'ятали? Які риси характеру допомогли письменнику стати визнаним у світі фантастом?
2. Як Уеллс прийшов у літературу?
3. Яке значення у творчій долі письменника мала наукова діяльність?
4. Дж. Прістлі, англійський романіст і театральний режисер, зауважив: «Хто такий містер Уеллс насправді, сказати неможливо — надто він багатогранний». Поясніть, у чому виявилася багатогранність вдачі видатного фантаста.
5. Схарактеризуйте письменницьку спадщину Уеллса. Які твори принесли йому всесвітню славу?
6. Дослідник творчості видатного фантаста Ю. Кагарлицький зазначав, що «Уеллса можна було назвати істориком майбутніх тисячоліть». Що, на вашу думку, він мав на увазі?
7. Як ви гадаєте, чому сюжети англійського фантаста й досі привертають увагу кінематографістів?

Джерела

Волощук Є.В., Слободянюк О.М. Світова література. Підр. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів. - К.: Генеза, 2015.

Ніколенко О.М., Конєва Т.М. Зарубіжна література. Підр. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів. - К.: Грамота, 2015.

Мілянєвська Н.Р. Зарубіжна література: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів. - Тернопіль: Астон, 2015

Михальська Н. Веллс, Герберт Джордж <http://www.zarlit.com/biography/vells.html>

Освітній відеоролик. Уеллс, Герберт Джордж

https://www.youtube.com/watch?time_continue=1&v=PP9qP3BE5Rw

Біблейський сюжет. Герберт Уеллс. "Неугасимый огонь". <https://www.youtube.com/watch?v=pyuALNLPgzk>

Штуки-дрюки. Герберт Уеллс - биография, информация, личная жизнь <http://stuki-druki.com/authors/Uells.php>

Чарлз Сноу, Г. Дж. Уеллс / Портреты и размышления, М., «Прогресс», 1985 г., с. 112-115

<http://vikent.ru/enc/2553/>

ЗапоВики. [Герберт Уеллс - вчений і письменник](#)

До 150-річчя з дня народження Г.Уеллса. «... Він був митцем попри власну волю»

Книжковий континент. [5 пророцтв Герберта Уеллса, що здійснилися](#)

Чертанов М. Герберт Уеллс <http://litresp.ru/chitat/ru/%D0%A7/chertanov-maksim/gerbert-uells/1>

Акимов О. Уеллс в любви <http://sceptic-ratio.narod.ru/fi/inav-wells-3.htm>